

Ενα

«ΟΙ ΛΑΘΟΣ ΧΩΡΕΣ είναι σαν τους λάθος έρωτες. Η αίσθηση ότι γεννήθηκες ή έζησες σε λάθος χώρα μοιάζει αρκετά με την απογοητευτική αίσθηση ότι ερωτεύτηκες και χαράμιστηκες για το λάθος άνθρωπο». Αυτή η διατύπωση άρεσε στον Μέλοι. Αν και κουρασμένος, φοβούμενος μην τις ξεχάσει, έβγαλε το σημειωματάριό του και σημείωσε εκεί τις φράσεις, μισά στα ελληνικά και μισά στα αλβανικά. Συνήθιζε να το κάνει τελευταία, λες και προσπαθούσε να δημιουργήσει μια δική του, ιδιωτική γλώσσα ή να βάλει να κάνουν παρέα αυτές οι δύο μοναχικές βαλκανικές γλώσσες οι οποίες δεν ανήκουν σε «γλωσσικές οικογένειες» – όπως τα σλαβικά. Δύο μοναχικές γλώσσες τόσο άνισες σε δόξα και προϊστορία. Γι' αυτόν τα ελληνικά ήταν μια μεγάλη πολυταξιδεμένη κοσμοπολίτικη κυρία, ξεπεσμένη πια, και τα αλβανικά ένας σκληροτράχηλος, απίστευτα συντηρητικός και θεοπάλαβος βουνίσιος, μάστορας της επιβίωσης. Καθώς κατέγραφε το συλλογισμό του για τις λάθος χώρες, το λεωφορείο της γραμμής Αθήνα-Τίρανα διέσχιζε τη νεκρή ζώνη των συνόρων, άφηνε πίσω του την Ελλάδα και έμπαινε στην Αλ-

βανία. Εκείνη τη στιγμή χάραζε. Στο φθινοπωρινό ουρανό φάνηκαν τα μαύρα σύννεφα που κουβαλούσαν την καταιγίδα που ερχόταν.

Το τοπίο στην αλβανική πλευρά τον βρήκε, για άλλη μια φορά, μελαγχολικό. Υπολόγισε ότι χρειάζονταν άλλες πέντε ώρες για να φτάσουν στα Τίρανα. Παρ' όλο το εξαντλητικό ταξίδι, λόγω της υπερέντασης δεν ένιωθε κουρασμένος. Πήγαινε στα Τίρανα για να «συναντήσει» τη σορό του πατέρα του. Επρόκειτο για μια στιγμή που πάντα απωθούσε από τη σκέψη του. Από τότε που είχε δει τη μητέρα του νεκρή, δεν άντεχε τη θέα των νεκρών. Ήταν δεκαεννιά χρονών τότε, μόλις είχε τελειώσει το λύκειο, και θυμόταν ακόμα το λευκό της πρόσωπο, σαν κάποιος να την είχε βάψει με άσπρη μπογιά, το λευκό της σώμα τυλιγμένο σ' ένα ροζ φουστάνι και τα μαύρα μαλλιά της να φαίνονται ακόμα πιο μαύρα, εντυπωσιακά όμορφα, λες και είχε επικεντρωθεί εκεί όλο το παράπονο για την καρδιά της που παραδόθηκε στον πειρασμό του θανάτου. Ήταν μια εικόνα που τον αναστάτωνε κάθε φορά που συνέβαινε να παρεισφρέει στη φαντασία, στα όνειρα και στους εφιάλτες του.

Τώρα ερχόταν η δεύτερη μοιραία στιγμή: ο θάνατος του πατέρα. Τον πληροφορήθηκε από το τηλεφώνημα της φίλης του πατέρα του, το απόγευμα της προηγούμενης μέρας. Η Εύα έκλαιγε και δεν μπορούσε να πει το ρήμα «πέθανε». «Ο Αλί, ο Αλί», επαναλάμβανε μέσα στους λυγμούς. Τότε εκείνος ένιωσε ένα καντό και υγρό κύμα να ανεβαίνει και να του φράζει το λαιμό. Ο δικός του θρήνος ενώθηκε με τον δι-

κό της, μέχρι που έκλεισαν το τηλέφωνο κι ο Μέλσι έμεινε μόνος, με το δικό του θρήνο και τους δικούς του λυγμούς. Η αλήθεια είναι ότι η σορός του πατέρα του δε βρισκόταν στα Τίρανα, αλλά στη Σανγκάη της Κίνας. Εκεί τον βρήκε το έμφραγμα κι αυτόν. «Τι έκανε στην Κίνα;» ρώτησε την Εύα, αλλά εκείνη, μέσα στα αναφιλητά της, δεν απάντησε. «Τι έκανε στην Κίνα;» επέμεινε, κι εκείνη του απάντησε πως θα του εξηγούσε από κοντά.

«Αφού και οι δύο γονείς μου πέθαναν από έμφραγμα, αυτό σημαίνει ότι κατά πάσα πιθανότητα κι εγώ θα πεθάνω από έμφραγμα. Δεν ξέρω μονάχα εάν θα πεθάνω στην Αθήνα, στα Τίρανα, στη Σανγκάη ή κάπου αλλού», σχεδόν μурμουρίσε ο Μέλσι, και ο συνεπιβάτης του τον κοίταξε με ένα νυσταλέο βλέμμα. Σε όλη τη διαδρομή, ο Μέλσι είχε κλειστεί στη σιωπή του. Όταν αργότερα το λεωφορείο σταμάτησε σε ένα εστιατόριο για φαγητό και καφέ, λίγο έξω από το Αργυρόκαστρο, κατέβηκε σχεδόν μηχανικά, παράγγειλε έναν σκέτο τούρκικο καφέ και τον ρουφούσε παράμερα από τους άλλους, αποφεύγοντας τα βλέμματα και τις συζητήσεις με τους άγνωστους συμπατριώτες του. Το δημοσιογραφικό του ένστικτο όμως ξύπνησε κι έριξε μια γρήγορη ματιά, καταγράφοντας βιαστικά τα νυσταγμένα πρόσωπα των επιβατών του λεωφορείου που βρίσκονταν στο εστιατόριο. Αλβανοί μετανάστες που επέστρεφαν στην Αλβανία για κάποια περίπτωση, αλλά πολύ περισσότερο λόγω της οικονομικής κρίσης που είχε γονατίσει την Ελλάδα, κουρασμένοι οικογενειάρχες, νεαροί που την κάθε αλβανική φράση την έκλει-

ναν συνήθως με τη ελληνική λέξη «μαλάκας», ένα ζευγάρι συμπαθητικών ηλικιωμένων και μια εντυπωσιακή εικοσάχρονη μ' ένα τζιν σκισμένο στα γόνατα και καστανά μαλλιά που χύνονταν κυματιστά πάνω στους ώμους της, την οποία έτρωγαν χωρίς αιδώ με τα μάτια τους δύο νεαροί Αλβανοί που κάθονταν τρία τραπέζια πιο πέρα, ενώ εκείνη έτρωγε ένα σάντουιτς με τη λεπτότητα και την αισθησιακότητα που το κάνουν οι γυναίκες που ξέρουν πως είναι όμορφες και σέξι, μιμούμενες δηλαδή τις σταρ του Χόλιγουντ που γνωρίζουν ότι εκείνη τη στιγμή είναι on camera. Η κοπέλα συνοδευόταν από τον πατέρα της –έτσι τουλάχιστον υπέθεσε ο Μέλοι–, ο οποίος κάπνιζε συνέχεια. Φαινόταν να έχει πλήρη επίγνωση πως, με μια τέτοια όμορφη κόρη, σε δημόσιους χώρους έπρεπε να λειτουργεί πιο πολύ σαν σωματοφύλακας παρά σαν πατέρας.

Ο Μέλοι κατευθύνθηκε προς την τουαλέτα. Καθώς έπιανε το μώριό του στο χέρι του, συνειδητοποίησε πως τα είχε κρατήσει υπερβολικά πολλή ώρα. Η αίσθηση της ανακούφισης συνοδεύτηκε με την απορία που έφτασε για άλλη μια φορά στο μυαλό του: Μα τι έκανε ο πατέρας μου στη Σανγκάη; Υπήρχε πίσω από αυτό το ταξίδι κάποια αστεία αφορμή ή κάτι το επικίνδυνο; Ο Μέλοι ήξερε μόνο ότι πριν από πέντε χρόνια ο πατέρας του είχε πουλήσει τις κυψέλες με μέλισσες που διατηρούσε με τα χίλια ζόρια στα περίχωρα των Τιράνων και είχε αρχίσει να κάνει ταξίδια, λες και είχε προαισθανθεί πως πλησίαζε η ώρα του τελικού ταξιδιού. Απ' όσο τουλάχιστον γνώριζε ο ίδιος, είχε ταξιδέψει στο Παρίσι,

στην Ιταλία και στην Αίγυπτο. Στην Ελλάδα, ως συνήθως, αρνιόταν να έρθει. Μετά, ξαφνικά, αυτό το ταξίδι στη Σανγκάη. Είχε πάει μόνος του ή με παρέα; Τι στο διάβολο έκανε εκεί; αναρωτήθηκε μέσα του ενώ ανέβαινε στο λεωφορείο πίσω από τον πατέρα της εντυπωσιακής εικοσάχρονης που λειτουργούσε πάντα σαν σωματοφύλακας, προσπαθώντας να κρατήσει τους πάντες σε απόσταση ασφαλείας από την κόρη του.

Dyo

ΗΤΑΝ ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΒΡΟΧΕΡΗ ΚΑΙ ΜΟΥΝΤΗ. Το πατρικό του σπίτι στα Τίρανα βρισκόταν σε ένα δρόμο γεμάτο λακκούβες, ο οποίος, λόγω της βροχής, θύμιζε μακρόστενη πισίνα με λασπωμένο νερό. Το διαμέρισμα ήταν στον τρίτο όροφο μιας τετραώροφης πολυκατοικίας. Από αυτές τις παλιές και κακίσχημες πολυκατοικίες του καιρού του κομμουνισμού. Εδώ δεν είχαν φτάσει τα χρώματα του ξακουστού δημάρχου των Τιράνων που είχε πάρει την πρωτοβουλία να βάψει με αστραφτερά χρώματα τις άσχημες πολυκατοικίες του υπαρκτού σοσιαλισμού. Η πολυκατοικία δεν είχε ασανσέρ φυσικά και τα γυμνά καφετιά τούβλα έμοιαζαν σαν σαπισμένα κομμάτια κρέατος, ενώ στις τοιμεντένιες σκάλες τα σκαλοπάτια, όλα ανεξαιρέτως, ήταν σπασμένα.

Λόγω της ψυχρής σχέσης με τον πατέρα του, ο Μέλσι, από τότε που έφυγε στην Ελλάδα, επέστρεφε πολύ σπάνια και πάντα για λίγες μέρες στα Τίρανα. Κάθε φορά που γύριζε, έβρισκε όλο και λιγότερους παλιούς γείτονες. Όσοι δε μετανάστευαν οικογενειακώς στο εξωτερικό, μετακινούνταν προς τις νέες και ακριβές πολυώροφες πολυκατοικίες που

χτίζονταν με μανία στην πόλη, από εκείνες που είχαν ασανσέρ και κεντρική θέρμανση και ίσως και πάρκινγκ για τα αυτοκίνητα. Τους αντικαθιστούσαν συνήθως φτωχές οικογένειες που έρχονταν στα Τίρανα από την επαρχία, από τις πεδιάδες του Νότου ή από τα βουνά του Βορρά, όπου σάρωνε η βεντέτα. Έτσι, μπορούσες να ακούσεις σε αυτή την πολυκατοικία όλες σχεδόν τις διαλέκτους της Αλβανίας, νότιες και βόρειες, δυτικές και ανατολικές, βορειοανατολικές και βορειοδυτικές. Ήταν κάτι τέτοιες στιγμές που ο Μέλι συνειδητοποιούσε πως γεννήθηκε σε μια τόσο μικρή χώρα και ταυτόχρονα τόσο κατακερματισμένη, γεμάτη διαφορετικές φάρες και ντοπιολαλιές. Σε μια χώρα που παρέμενε ακόμα ένας καθρέφτης των Βαλκανίων, πριν από την άφιξη της ιδέας του έθνους από τη Δυτική Ευρώπη. Η ιδέα του έθνους σε τούτα τα μέρη είχε φτάσει σαν μια θαυματουργή μπουλντόζα εισαγωγής η οποία ανέτρεπε τα παλιά οθωμανικά αφεντικά, χάραζε σύνορα, γκρέμιζε πολυφωνίες, κατακερματισμούς, τοπικισμούς και έστρωνε το δρόμο προς τη σύγχρονη εποχή. Σε αυτή την μπουλντόζα μία ανέβαινε η μισή κοινωνία για να τσακίσει την άλλη μισή, μία ανέβαινε μια δράκα από εκλεκτές φάρες για να τσακίσουν την κοινωνία συλλήβδην, μία ανέβαινε η άλλη μισή, που είχε τσακιστεί, για να εκδικηθεί την άλλη, πρώην προνομιούχα μισή. Έτσι όπως συμβαίνει συνήθως στις λάθος χώρες.

Ανέβηκε τις σκάλες χωρίς να συναντήσει κανέναν από τους παλιούς ενοίκους. Μόνο δύο μικρά αγοράκια, γύρω στα δέκα, που κάθονταν στο κεφαλόσκαλο και έπαιζαν PSP. Το

ένα είχε καστανά μαλλιά και φορούσε μια μπλε αθλητική φόρμα. Το άλλο, με ξανθά αχτένιστα μαλλιά, είχε τυλίξει το υπέρβαρο για την ηλικία του σώμα του με ένα κόκκινο μπουφάν. Τον σκάναραν με το βλέμμα καθώς κοντοστάθηκε μπροστά τους. «Πώς σας λένε;» τα ρώτησε. «Μπεσίμ», είπε ο υπέρβαρος. «Ντενίρο», απάντησε σχεδόν ταυτόχρονα το δεύτερο. «Ντενίρο;» επανέλαβε ο Μέλσι. Ο Ντενίρο κούνησε καταφατικά το κεφάλι του. Θα προέρχεται από τον Ρόμπερτ ντε Νίρο, σκέφτηκε ο Μέλσι. Αυτή η χώρα, στα ονόματα, ήταν η πιο μεταμοντέρνα του κόσμου. Δεν πρόφτασε να ολοκληρώσει τη σκέψη του, όταν το υπέρβαρο αγόρι, παίζοντας με ένα από τα κουμπιά του κόκκινου μπουφάν του, τον αιφνιδίασε: «Και σένα πώς σε λένε;» Προσπάθησε να χαμογελάσει. Ανεβαίνοντας ένα σκαλοπάτι απ' το οποίο έβγαινε μια σιδερένια βέργα που έμοιαζε με σπασμένο πλευρό τέρατος, είπε το όνομά του: «Μέλσι». Εκεί ο διάλογός τους σταμάτησε. Τα αγόρια επέστρεψαν στο παιχνίδι τους κι εκείνος σκέφτηκε, για άλλη μια φορά, ότι, ακόμα κι αν τους το είχε εξηγήσει, τα παιδιά δε θα είχαν καταλάβει από πού έβγαινε το όνομά του. Αυτό το όνομα υπήρξε ίσως και μία από τις αιτίες της σχέσης αυτοσαρκασμού που διατηρούσε με τον εαυτό του. Προερχόταν από τη σύνθεση των ονομάτων Μαρξ-Ένγκελς-Λένιν-Στάλιν.

Χτύπησε το κουδούνι. Η πόρτα άνοιξε και εμφανίστηκε μπροστά του η Εύα, που τα τελευταία δέκα χρόνια ήταν η συντροφιά του πατέρα του. Παρατήρησε τα δακρυσμένα μάτια της και τους μαύρους κύκλους. Πρέπει να έκλαιγε όλη

τη νύχτα. Ήταν η δεύτερη (ή μήπως τρίτη;) φορά που τη έβλεπε. Είχαν φάει δύο φορές μαζί, μία στο σπίτι του πατέρα του, όπου είχε μαγειρέψει εκείνη, και μία φορά σε πιταριά, όπου είχε κεράσει ο πατέρας του. Ήταν μια γυναίκα με αεικίνητα μπλε όμορφα μάτια, ευγενική στα όρια της ντροπαλότητας, γύρω στα εξήντα πέντε. Μόλις εκείνη αντίκρισε στην πόρτα τον Μέλσι, άρχισε να κλαίει σιωπηλά. Έγειρε προς το μέρος του και ακούμπησε όλη πάνω του. Έμεινε ακίνητος. Ένωσε το βάρος της πάνω του και τα χέρια της να τον τυλίγουν, το στήθος της να πετάγεται από τους λυγμούς και προσπάθησε να την αγκαλιάσει. Εκείνη τη στιγμή, ενώ περνούσε το κατώφλι του σπιτιού κρατώντας αγκαλιά την Εύα, με την άκρη του ματιού έπιασε τη σιλουέτα του υπέρβαρου αγοριού με το κόκκινο μπουφάν που είχε ανέβει τις σκάλες και τους χαφιέδιζε με την ένταση ηδονοβλεψία.

Έπειτα από δέκα περίπου λεπτά, η Εύα και ο Μέλσι βρίσκονταν σιωπηλοί ο ένας απέναντι στον άλλο. Εκείνος, όπως πάντα σε τέτοιες στιγμές, τσακίζοντας τα νύχια των χεριών του. Εκείνη περιφέροντας τα χέρια της σαν να έψαχνε κάτι στην κουβέρτα με αραμπέσκ μοτίβα που σκέπαζε την πολυθρόνα όπου είχε καθίσει. Η Εύα προσφέρθηκε να φτιάξει δυο τούρκικους καφέδες. Εκείνος κούνησε το κεφάλι του καταφατικά, προσθέτοντας ότι στην Ελλάδα τον τούρκικο καφέ τον λένε ελληνικό, σε μια απόπειρα να διασκεδάσει την παγω-

μένη ατμόσφαιρα. «Ballkan hesari!» του είπε στα αλβανικά η Εύα, χαμογελώντας για πρώτη φορά. Ο Μέλσι σκέφτηκε ότι η μετάφραση αυτής της έκφρασης στα ελληνικά θα ήταν κάτι σαν «Άντε να βγάλεις άκρη με τα Βαλκάνια!».

Άρχισαν να ρουφούν τους καφέδες σιωπηλά. «Είχε πρόβλημα με την καρδιά του τελευταία κι έπρεπε να κάνει επειγόντως εξετάσεις. Δε με άκουσε να αναβάλει το ταξίδι», είπε η Εύα.

«Μα τι πήγε να κάνει στην Κίνα;» τη ρώτησε.

«Ήθελε να πάει να δει την Κίνα πριν πεθάνει», είπε εκείνη ανασηκώνοντας τους ώμους.

Η αντίδρασή της πρόδιδε αμηχανία. Αισθάνθηκε ότι η γυναίκα με τα όμορφα μπλε μάτια του έκρυβε κάτι.

«Το πρόβλημα τώρα είναι να τον φέρουμε από την Κίνα», είπε εκείνη βιαστικά, σαν να προσπαθούσε να ξεγλιστρήσει από το ανακριτικό βλέμμα του Μέλσι. «Για καλή μας τύχη, ένας ξάδελφός μου δουλεύει στην πρεσβεία της Αλβανίας στην Κίνα και θα βοηθήσει. Αλλιώς θα έπρεπε να πας ο ίδιος εκεί. Είναι μπερδεμένο πράγμα όταν πεθαίνει κανείς σε ξένη χώρα. Δεν είχα ιδέα πόσο. Ελπίζω σε μία εβδομάδα, δέκα μέρες το πολύ, να τον φέρουν», κατέληξε ρουφώντας τον καφέ της.

«Σε δέκα μέρες;» ρώτησε ο Μέλσι, σχεδόν φωνάζοντας. Δεν είχε ιδέα τι συνέβαινε εάν κάποιος πέθαινε εκτός της χώρας καταγωγής του. Όταν έμαθε για τη συμφορά, η πρώτη σκέψη που του πέρασε από το μυαλό ήταν να πάει ο ίδιος στην Κίνα. Η Εύα τον διαβεβαίωσε στο τηλέφωνο ότι δε